

HABRUTA NIGHT

THURSDAY | 10•3•19 | 9 PM
SHAARE ZION

Reproduced by Habruta Night Booklet with permission of the
copyright holders, ArtScroll / Mesorah Publications, Ltd.

Design: mdkgraphicdesign@gmail.com

“

Week 33

Topic

EREV YOM KIPPUR AND THE TEFILLA OF נעילה

”

TOPIC DISCUSSION

The Mitzva of eating on Erev Yom Kippur.

The Mitzva of adding a few minutes to Yom Kippur.

The Minhag of *Kapparot*.

תפלת נעילה

The holiday of Yom kippur is observed on the 10th of Tishrei:

ויקרא כג כז

“אך בעשור לחדש השביעי הזה יום הכפורים הוא מקרא קדש יהיה לכם וענתם את נפשתיכם.”

ויקרא כג לב

“שבת שבתון הוא לכם ועניתם את נפשותיכם בתשעה לחדש בערב מערב עד ערב תשבתו שבתכם.”

The Question is, why does the pasuk say; “ועניתם את נפשותיכם בתשעה לחודש” which seems to say fast on the 9th of Tishrei, if the holiday is observed on the 10th?

יומא פא:

פא:

יום הכפורים פרק שמיני יומא

שהפלאין

אין להקשות כמו שמייצין עיניו. על דבר אשר ענה את אשת רעהו (דברים כג): **הוא גופה**¹⁷ בעלמא טומאת אוכלין כדתנן בפרק בלא סימן (דה 97 ב.) כל שמייצין נמי צמעער וכיון שמייצין צמעער שבת איקרי. ובלאו ג"ש נמי נפקא מנייה וציה לכיון דאיקרי שבת צמעער מוטמא טומאת אוכלין אלמנה מוטמאין טומאת אוכלין די"ל הא דרבינא הא צבישתא אכל הא"ר שמתן מייציל"א הקשה מהא דאמרין צפ' בכל מערבין (שיריזין 97 ב.) זרע גרגיר ממעער וכו' עד זרע גרגיר למאי חזי סכן ראשונים שלא היה להם פלפלין שותקין איתו ומטבילין צ' את הל"י וא"כ כל סכן פלפלין דעדיפי טפי ואפי' יצשתא חייב צמעער וכיון דחייב צמעער יטמא טומאת אוכלין וי"ל דודאי איתן פלפלין שנסחקין וגובלין איתן צמיס כעין שטושן לטבל צ' דבר הנהו חזו צענייהו לאכילה ומייצין צמעער ומטמא טומאת אוכלין אצל אותם שלא נגבול צמיס שנטחמו ויידוקו כעפרורית בעלמא כעין שטושן לתת לתוך הקדירה הנהו פטורין מן המעשר דלא חזו לאכילה הכי ואין מטמא טומאת אוכלין אי נמי י"ל דזרע גרגיר אינו חייב צמעער משום הא מילתא לחוד שמתבילין צ' ללי אלא לאחר שמיקחו חזו למיכל נמי צענייה ומשום הכי חייב צמעער והא דנקט ההם ומטבילין צ' ללי ולא נקט דלכלי ליה נמי צענייה משום דעיקר שמיקמו

הוא גופיה שבת איקרי דכתיב¹⁸ תשבתו שבתכם בשלמא רב פפא לא אמר כרב אחא בר יעקב דקרא דכתיב בגופיה עדיף אלא רב אחא בר יעקב מאי טעמא לא אמר כרב פפא מיבעי ליה לכדתניא¹⁹ ועניתם את נפשותיכם בתשעה לחודש יכול יתחיל ויתענה בתשעה ת"ל בערב אי בערב יכול משתחשך ת"ל בתשעה הא כיצד²⁰ מתחיל ומתענה מבעוד יום מכאן שמוסיפין מחול על הקודש ואין לי אלא בכניסתו²¹ ביציאתו מנין ת"ל²² מערב עד ערב ואין לי אלא יוה"כ (ימים טובים²³) מנין ת"ל²⁴ תשבתו אין לי אלא (ימים טובים²⁵ בשבתות²⁶) מנין ת"ל²⁷ שבתכם הא כיצד כל מקום שנאמר שבת (מכאן שמוסיפין²⁸) מחול על הקודש ותנא דעצם עצם האי בתשעה לחודש מאי עביד ליה מיבעי ליה לכדתני חייא בר רב מדיפתי דתני חייא בר רב מדיפתי²⁹ ועניתם את נפשותיכם בתשעה וכי בתשעה מתענין והלא בעשור מתענין אלא לומר לך דכל האוכל ושותה בתשעה מעלה עליו הכתוב כאילו התענה תשעו ועשירי: **אבל** אוכלין

מסורת הש"ס עם הוספות

(א) ר"ה דף ט, ב) גיטות דף ט: פסחים דף סח: ר"ה דף ט, א) ברכות דף לו: (ד) שם סוכה דף נה. [ע"ש ורש"י שם וי"ט], (ה) גיטות דף לו: ע"ש, (ו) ויקרא טז לא, (ז) ויקרא כב לב, (ח) ע"י ע"ז לה ע"ב.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה משנתו כ"י לרביי כל הענינים כדאמרן גריש פרקין דף ע"א. שבת שבתון כ"י אי נמי: (ב) ד"ה כל האוכל כ"י התקן עמ"ק במשנה כ"י שחולל להענינו:

תורה אור השלם

(א) שבת שבתון הוא לכתב ועניתם את נפשותיכם בתשעה לחודש בערב מערב עד ערב תשבתו שבתכם: [ויקרא כג, ב.] (ב) וכי הבאו אל הארץ וישבתם כל עין באכל ויערלתם ערלתו את פרו' שלש שנים יתנה לכתב ערלים לא יאכל: [ויקרא כג, ב.] (ג) ארץ אשר לא ימקצת האכל בה:

Answer 1:

needs that verse for that exposition which was taught in the following Baraisa: „ועניתם,, את־נפשתיכם בתשעה לחדש” — The Torah states:^[3] *AND YOU SHALL AFFLICT YOURSELVES; ON THE NINTH OF THE MONTH in the evening — from evening until evening — you shall rest your Sabbath.* יכול יתחיל ויתענה בתשעה — Now from the beginning of the verse, which reads: *and you shall afflict yourselves on the ninth of the month,* IT COULD BE thought that ONE MUST BEGIN FASTING ON THE NINTH of the month.^[4] „בערב” — THE TORAH therefore STATES: *IN THE EVENING.*^[5] אי בערב יכול משתחשף — And IF the Torah had stated only *IN THE EVENING,* IT COULD BE thought that one begins fasting only FROM NIGHTFALL.^[6] תלמוד לומר „בתשעה” — THE TORAH therefore STATES: *ON THE NINTH.* הא ביצר — HOW SO? How can we reconcile these seemingly contradictory indications? מתחיל ומתענה מבעוד יום — HE BEGINS FASTING WHEN IT IS STILL the DAY of the ninth.^[7] מכאן שמוסיפין מחול על הקודש — FROM HERE we learn THAT WE ADD FROM THE WEEKDAY ONTO THE HOLY.^[8] ואין לי אלא בבניסתו — AND I HAVE thus far learned ONLY that we add from the weekday onto the holy UPON [YOM KIPPUR'S] ARRIVAL, i.e. at the start of Yom Kippur. ביציאתו מנין — FROM WHERE do we learn that we add from the weekday onto the holy UPON ITS DEPARTURE, i.e. at the end of Yom Kippur, as well?^[9] „מערב עד־ערב” — THE TORAH therefore STATES: *FROM EVENING UNTIL EVENING.*^[10] ואין לי אלא יום הכפורים — AND I HAVE thus far learned that we add from the weekday onto the holy ONLY with regard to YOM KIPPUR. מנין [שבתות] (ימים טובים) — FROM WHERE do we know that we add from the weekday to the weekly SABBATHS^[11] as well? „תשבתו” — THE TORAH therefore STATES: *YOU SHALL REST.*^[12] [שבתות] (ימים טובים) — I HAVE thus

Answer 2:

מיבעי ליה לכדתני חייא בר רב מדיפתאי — He needs [that verse] for that exposition of the Baraisa which Chiya bar Rav of Difti teaches: „ועניתם את־נפשתיכם בתשעה” — The Torah states: *AND YOU SHALL AFFLICT YOURSELVES; ON THE NINTH of the month.* וכי בתשעה מתענין — BUT IS IT ON THE NINTH of the month of Tishrei THAT WE FAST? והלא בעשור מתענין — WHY, IT IS ON THE TENTH of Tishrei (on Yom Kippur) THAT WE FAST! Why then does the verse say *the ninth*? כלא אלא לומר לך — RATHER, the verse comes TO TELL YOU that כל האוכל ושותה בתשיעי — IF ONE EATS AND DRINKS ON THE NINTH, התענה תשיעי ועשירי — SCRIPTURE TREATS HIM AS IF HE HAD FASTED ON THE NINTH AND ON THE TENTH.^[18]

The Gemara has two ways to answer this question which has two important halachot:

Eat on Erev Yom Kippur.

Start the fast a few minutes early.

HALACHA 1

מֵרֵן

There is a mitzva to eat on Erev Yom Kippur.

Hashem wanted to give us reward for eating as if we fasted. The reward for fasting is more since there is pain involved, so when you eat on the day before Yom Kippur keep in mind that you are getting rewarded as if you are fasting.

מצוה לאכול בערב יום הכפורים ולהרבות בסעודה.

משנה ברורה: ורצה הקדוש ברוך הוא ליתן שכר בעד האכילה כאלו התענו, שאינו דומה מצוה שיש בו צער כמו שאמרו לפום צערא אגרא, אילו כתב בט' לחודש "תאכלו" לא היה לנו שכר אלא כמקיים מצותו על ידי אכילה ולכן שינה הכתוב וכתב מצות אכילה בלשון תענית שיהיה נחשב אכילה זו לפני הקדוש ברוך הוא כאילו היה תענית כדי ליתן שכר כמקיים מצוה בצער עינוי.

HALACHA 2

מֵרֵן

We stop eating before twilight in order to add to the fast. The addition is not specified, even a minute is considered adding.

If a person stopped eating and then decided to eat, he may continue. Since his acceptance of the fast is considered words of the heart that don't mean anything.

One should eat light foods on Erev Yom Kippur, so he should not be full of himself when praying.

אוכלים ומפסקים קודם בין השמשות שצריך להוסיף מחול על הקדש [מאיסור אכילה ומלאכה], ותוספת זה אין לו שיעור אלא קודם בין השמשות צריך להוסיף מעט או הרבה.

אם הפסיק מאכילתו בעוד היום גדול יכול לחזור ולאכול כל זמן שלא קבל עליו התענית, קבלה בלב לא שמיה קבלה.

בערב יום הכיפורים אין לו לאכול אלא מאכלים קלים להתעכל כדי שלא יהא שבע ומתגאה כשיתפלל.

. ערב יום כיפור of מנחה by וידוי We do

רמב"ם

תשובה וצוּעקין בלב שלם הם נענין שנאמר כה' אלהינו בכל קראנו אליו: ז' יום הכפורים הוא זמן תשובה לכל ליחיד ולרבים והוא קץ מחילה וסליחה לישראל. לפיכך חייבים הכל לעשות תשובה ולהתודות ביום הכפורים. "ומצות וידוי יום הכפורים שיתחיל מערב היום קודם שיאכל שמא יחנק בסעודה קודם שיתודה. ואע"פ שהתודה קודם שיאכל חוזר ומתודה כלילי יום הכפורים ערבית וחוזר ומתודה בשחרית ובמוסף ובמנחה ובנעילה. והיכן מתודה יחיד אחר תפלתו. ושליח צבור באמצע תפלתו בברכה רביעית: ח' הוידוי שנהגו בו, כל ישראל אבל ופאנחנו חטאנו (כולנו) והוא עיקר הוידוי. עבירות שהתודה עליהם ביום

Minhag of Kapparat - money or chickens

רמ"א

The custom is to do Kapparat with chickens or money. If done with chickens one should make sure not to do at a commercialized place since they might not check the knife properly. Also, one should make sure that the Kapparat should be given to poor people as why not do another mitzvah. When the Kapparat is being done one should think ושלום חס that should have been him.

Male chicken for male and female for female. If a woman is pregnant than she should take one in case it's a male and one for female (if it's a girl, she is included in her mother's no need for another one).

סימן תרה סעיף א

כפרות: לשחוט תרנגול על כל בן זכר ולומר עליו פסוקים מנהג ותיקין היא, ונוהגין לקח תרנגול זכר לזכר ולנקבה לוקחין תרנגולת, ולוקחין למעוברת שני תרנגולים אולי תלד זכר, ובחרים בתרנגולים לבנים על דרך שנאמר "אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו", ונהגו ליתן הכפרות לעניים או לפדותן בממון שנותנים לעניים.

משנה ברורה: ויחשוב האדם שכל מה שעושים לעוף הזה הכל היה ראוי לבוא עליו ועל ידי תשובתו הקדוש ברוך הוא מסלק הגזירה מעליו ונתקיים דוגמתו בעוף הזה, וטוב לשחטו באשמורת אחר סליחות כי אז הרחמים גוברים,

ובמקום שמתקבצים הרבה ביחד ודוחקין זה לזה והשוחטין נעורין כל הלילה בפנים זעופים ואינם מרגישים בסכין מפני רב העבודה ויוכל לבוא לידי איסור נבלה טוב יותר לשחוט הכפרות יום או יומים קודם יום כיפור כי כל עשרת ימי תשובה הוא זמן לכפרות או, שישבבו על ראשיהם במעות ותחשב להם לצדקה שלא יהיו נכשלין באסור נבלה.

ויאמר זה חליפתי תמורת כפרתי ראשי תיבות חתן - שם מלאך הממונה על החיים.

ברכות כו:

What about musaf?

The Gemara answers:

לעולם אימא — R' Yose the son of R' Chanina would say to you: אָמַר לָךְ רַבִּי יוֹסֵי בְרַבִּי חַנִּינָא — In reality I will tell you that the prayers were established by the Patriarchs, וְאַסְמְכִינְהוּ רַבָּנָן אֶקְרָבְנוּ — but the Rabbis subsequently came and supported them upon the sacrifices.^[31]

The Gemara goes on to prove this statement:

תפלת מוסף לרבי יוסי ברבי חנינא מאן תקנה — then according to R' Yose the son of R' Chanina, who established the Mussaf Prayer? אלא — Rather you must say even according to R' Yose the son of R' Chanina that the prayers were established by the Patriarchs, וְאַסְמְכִינְהוּ רַבָּנָן אֶקְרָבְנוּ — but the Rabbis subsequently came and supported them upon the sacrifices.^[32]

What about נעילה ?

Why is נעילה not considered an extra prayer?

ירושלמי ברכות לא

מניין לנעילה מניין רמו לנעילה? שהרי לג' תפילות מצאנו רמו? אָמַר ר' לִי שְׁנֵי אָמַר (ישעיה א, טו) גַם כִּי תִרְבּוּ תַפְלִיחַ. מִכָּאן שְׁכַל הַמִּרְבָּה בַתַּפְלִיחַ נִעְנָה וְלֹכֵן תִּיקְנוּ תַפְלִילַת נִעִילָה, לְהַרְבּוֹת בַּתַּפְלִיחַ. וְשׂוֹאֵל מִחֻלְפָּא שִׁיטְתִּיָּה דְרַבִּי לִי לְכַאוּרָה ר' לוי סוֹתֵר עֲצָמוּ תַמְנָן אָמַר שֵׁם, יְרוּשְׁלַמִּי בִיכּוּרִים תַחֲלִילַת פֶּרֶק ב' ר' אָבָא בְרִיה דְרַב פֶּפְּי ר' יְהוֹשֻׁעַ דְּסַפְּרִין אָמְרוּ בְּשֵׁם ר' לִי (משלי יד, כג) בְּכָל עֲצָב יִהְיֶה מוֹתֵר וְדָבָר שְׁפֹתַיִם אֵךְ לְמַחְסוֹר כְּלוּמֵר, מִי שְׁמַרְבָּה בַתַּפְלִיחַ גּוֹרְעוֹ וּמְבִיא דוּגְמָא חָנָה ע"י שְׁרִיבְתָהּ בַתַּפְלִיחַ, קִצְרָה בְּיָמָיו שֶׁל שְׁמוּאֵל, שְׁאָמְרָה (שְׁמוּאֵל א פֶּרֶק א, כב) וַיֵּשֶׁב שָׁם עַד עוֹלָם. וְהֵלֵא אֵין עוֹלָמוֹ שֶׁל לִי אֵלֵא חֲמֻשִׁים שָׁנָה, דִּכְתִּיב (במדבר ח, כה) וּמִבְּנֵי חֲמֻשִׁים שָׁנָה יָשׁוּב מִצֵּבָא הָעֶבֶדְתָּהּ, וְהוֹוִיִן לִיהָ חֲמֻשִׁין וְתַרְתִּין וְאִיךְ שְׁמוּאֵל חִי נ"ב שְׁנֵים אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בְרַבִּי חַנִּינָא, שְׁתֵּי שְׁתֵּי שְׁגֻמְלָתוֹ אֵינֵם עוֹלִים מִן הַמְּנִיין. מִכָּל מְקוֹם רּוֹאִים שְׁשִׁיטְתוֹ שֵׁם שְׁרִיבּוֹי תַפְלִיחַ גּוֹרְע וְכֹא אָמַר הַכִּיּוֹן וְכֹאן אָמַר מִכָּאן שְׁכַל הַמִּרְבָּה בַתַּפְלִיחַ נִעְנָה וְעוֹנָה אֵי אָמְרָה בְּן לִיחִיד יַחִיד שְׁמַרְבָּה גּוֹרְע הֵן לְצִיבּוֹר צִיבּוֹר שְׁמַרְבִּים בַּתַּפְלִיחַ, תַּפְלִילַתֵם נִשְׁמַעַת.

הרמב"ם כתב:

במה דברים אמורים? בשלא חילל את השם בשנה שעבר, אבל המחלל את השם, אע"פ שעשה תשובה, והגיע יום הכפורים והוא עומד בתשובתו ובאו עליו יסורין, אינו מתכפר לו כפרה גמורה.

משך חכמה

Yes, it is true that the sin of *Hillul Hashem* is very big and even Yom Kippur is not able to bring about forgiveness however, the prayer of **נעילה** can bring forgiveness.

לך את הרשום בכתב אמת. והנה כל ימי תשובה, שמלך יושב על כסא, וצבא השמים עומדים עליו, יכול להועיל רק על עבירות שאין בהם חלול השם ושוקלים זכויות כנגד עבירות¹¹. אבל על חלול השם, על זה אמרו (ישעיהו כב, יד) "אם יכופר לכם העון עד חמתון בית ישראל". כי אין יום הכיפורים מכפר [סוף יומא (טו, א)]. ורק בעת החתימה, שהשי"ת דן יחיד, אז הוא שעת הכושר שהשי"ת יסלת מרוב טובו אחרי גודל הבכי והחרטה. כי אם הוא ימחול על חלול כבודו, מי יאמר אליו !! לכן בנעילה סדרו הפסוקים (יחזקאל יח, לא-ג) "למה חמתו וכי כי לא אחפוץ במות המת... והשיבו וחיו" וכיוצא בזה, כי הכל על עון חלול השם יתברך¹².

מעלת התפילה

1. כתב המשנה ברורה: "ויזדרז מאד בתפלה זו כי תכלית כל העשי"ת הוא יום הכיפורים, ותכלית יום הכיפורים הוא תפלת נעילה, שהכל הולך אחר החיתום, ואם לא עכשיו אימתו. ולכן אף אם חלש הוא מחמת התענית מכל מקום יאזור כגבור חלציו להתפלל במחשבה זכה וברורה ולקבל על עצמו גדרי התשובה באמת, והבא לטהר מסייעין אותו, ויחתם בספר חיים טובים."

מהו זמן התפילה: "רב אמר בנעילת שיערי שמים [שהוא הלילה בתחילתה, פני משה. והיינו בשקיעת החמה], ורבי יוחנן אמר בנעילת שיערי היכל [שהוא ביום סמוך לחשיכה, פני משה]". וראה בר"ן (4) שהביא דעה זו בשם שמואל, ופירש: "נעילת שיערי היכל, אחר הדלקת נרות שעדיין הוא יום".

למעשה: פסק מרן השו"ע "זמן תפילת נעילה כשהחמה בראש האילנות [הוא איזה זמן קודם תחילת השקיעה, משנ"ב], כדי שישלים אותה סמוך לשקיעת החמה". והרמ"א הוסיף: "וצריך ש"צ לקצר בסליחות ופסוקים שבאמצע התפלה, וגם אין לו למשוך בתפלת נעילה כל תיבה ותיבה כדרך שמושך בשאר תפלות, כדי שיגמור קודם שקיעת החמה".

וּכְתַב הַמִּשְׁנָה בְּרוּרָה: "וּמָה שֶׁכָּתַב שִׁישְׁלִים סַמוּךְ לְשִׁקְיַעַת הַחֲמָה, הֵינּוּ סוֹף שִׁקְיַעַה, שֶׁהוּא צֵאת הַכּוֹכְבִים, וְסַמוּךְ לְזֶה הֵינּוּ מַעֲט זְמַן קוֹדֵם צֵאת הַכּוֹכְבִים.

בַּמִּשְׁנָה בַּמִּסְכָּת תַּעֲנִית מוּבָא, שֶׁהַכְּהֻנִים "נוֹשְׂאִים כְּפִיהֶם בְּנַעֲיֵלַת שְׁעָרִים", וּמִסְקֵנָת הַסּוּגִיא בַּמִּסְכָּת תַּעֲנִית "וְהָאִידְנָא מֵאֵי טַעֲמָא פְּרָשִׁי כְּהֵנִי יַדִּיָּהוּ בַּמִּנְחָתָא דַּתַּעֲנִיתָא, כִּיּוֹן דְּבַסְמוּךְ לְשִׁקְיַעַת הַחֲמָה קָא פְּרָשִׁי כַּתְּפֵלַת נַעֲיֵלָה דְּמִיא".

וּכְתַבו הַתּוֹסְפוֹת ד"ה וְהָאִידְנָא) "וּלְכַךְ לֹא נִהְגוּ הָעַם לומר נְשִׂיאת כְּפִים בַּמִּנְחָה בְּיוֹם הַכְּפוּרִים, לְפִי שֶׁמִּתְפַּלְלִין מִנְחָה בַּעוֹד הַיּוֹם גְּדוּל, אֲבָל בַּמִּנְחָה בְּשֵׂאֵר תַּעֲנִיּוֹת יֵשׁ נְשִׂיאת כְּפִים. אֲבָל מְכַל מְקוֹם בְּנַעֲיֵלָה בְּיוֹם הַכְּפוּרִים יֵשׁ נְשִׂיאת כְּפִים" [וְרָאָה בַּהֲרַחְבָּה בְּקוּבֵץ בֵּית אַהֲרֹן וְיִשְׂרָאֵל (11)-(12) לִיקוּט נֶרְחַב שֶׁל מְקוּרוֹת בַּעֲנִין חֲשִׁיבוֹת נְשִׂאוֹת כְּפִים בְּנַעֲיֵלָה]. וְדַנּוּ הַפּוֹסְקִים הָאֵם מוֹתֵר לְשֵׂאת כְּפִים גַּם לְאַחַר שִׁקְיַעַת הַחֲמָה.

לְהַלְכָה: הַמִּשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק ח) הֵבִיא אֶת מִסְקֵנָת הָאֲחֵרוֹנִים שֶׁזְּמַן נְשִׂיאת הַכְּפִים הוּא רַק כְּשַׁעֲדִיין יוֹם "אֲבָל אִם כָּבַר חֲשִׁכָה [דְּהֵינּוּ צֵאת הַכּוֹכְבִים] אֵין נוֹשְׂאִין כְּפִים, דְּאִיתְקַשׁ נְשִׂיאת כְּפִים לַעֲבוּדָה, כְּדַכְתִּיב לְשֵׁרְתוֹ וּלְבֵרֵךְ בְּשִׁמּוֹ, וְעַבּוּדָה הוּא דוּוֹקָא בְּיוֹם, וְסִיִּים: "וּלְכַן אִם הַזְּמַן קָצֵר יֵאֱמָרוּ הַפִּיּוֹטִים אַחַר הַתְּפִילָה כְּדִי שִׁיָּהָא נְשִׂיאת כְּפִים בְּיוֹם" [דְּלֹא כְּשׁו"ע הֵרַב [הוּבָא בְּפַסְקֵי תְּשׁוּבוֹת אוֹת ד] שֶׁכָּתַב שֶׁמּוֹתֵר לְשֵׂאת כְּפִים עַד צֵאת הַכּוֹכְבִים]. וּבְשַׁעֲרֵי הַצִּיּוֹן (ס"ק יא) הֵבִיא אֶת דְּבָרֵי הַפְּרִי מִגְּדִים שֶׁהִסְתַּפֵּק הָאֵם אֲפִשֵׁר לְשֵׂאת כְּפִים בֵּין הַשְּׁמִשׁוֹת, וְנִטָּה לְהַתִּיר "כֹּל שִׁישׁ עֲדִיין חֲצִי שְׁעָה קוֹדֵם צֵאת הַכּוֹכְבִים" [וְכוּוֹנְתוֹ לְזְמַן צֵאת הַכּוֹכְבִים לְשִׁיטַת רַבְּנוֹ תַם, דְּהֵינּוּ 72 דְּקוֹת אַחֲרֵי הַשִּׁקְיַעַה], אֲךְ סִיִּים בְּצ"ע.